

מעלת היחיד ומעלת הרבים

"וירא את העגלות ... ותחי רוח יעקב אביהם" (מה, בז)

איתא במדרש: (ב"ר פרשה צ"ד ג) "ר' לוי בשם ר"י בר שאול אמר להם (יוסף) אם יאמין לכם הרי מוטב, ואם לאו אתם אומרים לו בשעה שפרשתי ממך לא בפרשת עגלה ערופה הייתי עוסק, הה"ד וירא את העגלות ותחי רוח יעקב, ויאמר ישראל רב – רב כוחו של בני שכמה צרות הגיעוהו ועדין הוא עומד בצדקו". גירסא אחרת: "כשפרשתי ממך בפרשת עגלות המשכן הייתי עוסק" (מתנות כהונה בשם רש"י).

לפי הגירסא הראשונה לא ברור הרמז והקשר שבין פרשת עגלה ערופה לבין עגלות הנושאות את בני יעקב. לעומת זאת, לפי הגירסא השנייה המדוברת על עגלות ממש, ברור הרמז הרבה יותר. אך עדיין צ"ב האם היתה כוונת יוסף רק להזכיר ליעקב במה עסקו, או שמא בעצם הענין של עגלות המשכן יש משום בשורה ליעקב?

הג"ר יעקב עטלינגר זצ"ל (מח"ס "ערוך לנר") מכאר בספרו "מנחת עני" את כוונת

יוסף בהקדימו שהנשיאים הקריבו כל אחד קרבן לבדו; ואילו עגלות – הביאו שני נשיאים יחד כדכתיב עגלה לשני הנשיאים ושור לאחד. סיבת הדבר, שלעבודת הקב"ה צריך שני דברים שהם, לכאורה, מנוגדים זה לזה: התייחדות (מלשון "יחיד") והתחברות. מצד אחד חייב כל אחד מישראל לעבוד את הקב"ה בכל כוחו כאילו בשבילו נברא העולם (כדתנן בסנהדרין פרק ד' שלכך נברא האדם יחיד. שכי"א יאמר "בשבילי נברא העולם"), וזה צורך גדול לבל יאמר אדם מה יחסר מעבודת ה' אם אני לא אעבוד אותו, הלא כה רבים הם העובדים אותו בלעדי.

יחד עם זה לא די בעבודת היחיד. דרושה שתתחבר עבודתו עם עבודת אחרים כדכתיב "ואז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע". וכתוב: "איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק". נמצא, אי"כ, שחובת העבודה מוטלת על כל יחיד ויחיד, אך אימתי היא בשלמותה? רק כאשר היחיד מצטרף לרבים וכולם נעשים אגודה אחת לעשות רצונו יתברך. זה רמזו הנשיאים לשבטי ישראל ע"י צורת משא הקודש. כ"א צריך לטרוח במשא ולכן את הבקר המושך את העגלה הביא כל אחד לבדו וכן את קרבן חינוכו, אבל את העגלות שעליהם נישאו כלי הקודש הביאו שנים יחד, להורות את חובת ההצטרפות. והנה יעקב אבינו הכיר כי השלמות של ישראל לא תושג אלא אם תהיה ביניהם אחדות. ולכן אמר להם בברכתו "האספו ואגידה לכם וכו'. הקבצו ושמעו וכו'". מסיבה זו היה לו צער רב מן הידיעה שהאחים שונאים את יוסף. וכיון שהאחים שונאים אותו, סבר יעקב שגם יוסף שונא אותם, מכיון ש"כמים הפנים לפנים, כן לב האדם אל האדם". יוסף הבין שבודאי כך חושב יעקב עליו, ולכן חשש שמא יסרב יעקב להאמין לאחים שיוסף קורא לו ולבניו לבוא מצרימה. שכן אם הוא שונאם לא יתכן שיקבל על עצמו לכלכל אותם כל ימי חייהם. סיבה נוספת והיתה ליעקב שלא להאמין: כיוון שקשה היה להניח שיוסף עומד בצידקו, טבעי היה שיוסף יתבייש שאביו יבוא לראותו בקלקלתו. וא"כ סבור היה יוסף שמשתי סיבות אלו לא יאמין יעקב לבניו שיוסף אכן מזמינם לבוא מצרימה. על כן אמר להם יוסף אם יאמין לכם הרי טוב, ואם לאו אימרו לו הרי כשפרשתי ממך עוסק הייתי בפרשת עגלות המשכן. ולמדתי בזה שיהיו י"ב נשיאים ליי"ב שבטים ובכללם גם אני. וא"כ הרי לך אות שאין אני נופל במעשי לפני ה' – זה כנגד החשש השני, וכנגד החשש הראשון הוסיף שלימדת אותי גם שרק בהתחברות השבטים ע"י נשיאיהם ינשא משא הקודש. וזה לך אות אמת שאין פירוד ביני ובין אחי. ולכן בראות יעקב את העגלות האמין ואמר: "רב עוד יוסף בני חיי" – שעומד בצדקו.